

Informatierecht

Prins, J.E.J.

Published in:
Ars Aequi

Publication date:
2001

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Prins, J. E. J. (2001). Informatierecht. *Ars Aequi*, 50(3), 4066-4068.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright, please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Informaticarecht

Mw. prof. mr. J.E.J. Prins

Wetgeving

Nationaal

Op 16 oktober 2000 maakte het kabinet het standpunt inzake het rapport van de commissie Grondrechten in het digitale tijdperk bekend. Op een enkele uitzondering na (zo geeft het kabinet een beperktere reikwijdte aan het voorstel voor een nieuw artikel 13, dan de commissie dat in haar rapport doet), zijn de standpunten van deze commissie overgenomen en is het kabinet voornemens de eerste lezing van de grondwetswijzigingen nog deze kabinetsperiode af te ronden (*Kamerstukken II 2000/2001*, 27 460, nr. 1). Als de voorstellen ongeschonden door de parlementaire behandeling komen zou dit onder meer betekenen dat de Grondwet in de toekomst een recht tot de toegang tot en de toegankelijkheid van bij de overheid berustende informatie kent. Het kabinet reageert middels het standpunt tevens op het advies van de commissie Strafvorderlijke Gegevensvergadering (dit advies werd op 28 juli 2000 gepresenteerd).

Begin december 2000, ging de ministerraad akkoord met het wetsvoorstel waarmee de Europese richtlijn 99/93/EG inzake elektronische handtekeningen wordt geïmplementeerd. Kort gezegd voorziet het wetsvoorstel in de juridische gelijkstelling van de elektronische handtekening aan de handgeschreven handtekening.¹ In verband met de publicatie van het Nederlandse wetsontwerp kan nog worden vermeld dat op 1 oktober 2000 de Amerikaanse wetgeving inzake elektronische handtekeningen van kracht werd: de *Electronic Signatures in Global and National Commerce Act*.²

Inmiddels is het Ministerie van Justitie ook begonnen met de voorbereiding van de implementatie van enkele andere ICT-gerelateerde Europese richtlijnen, waaronder de in mei 2000 aangenomen richtlijn elektronische handel en de naar verwachting begin 2001 definitief vast te stellen richtlijn auteursrecht in de informatiemaatschappij. Over de implementatie van deze laatste richtlijn kon eind 2000 al virtueel worden meegepraat via de speciale webpagina <http://www.minjust.nl/auteursrecht>. Naar verluid is het Ministerie voornemens deze interactieve vorm van meediscussiëren over wetsvoorstellen ook in te zetten bij de voorbereiding van het wetsvoorstel ter implementatie van de richtlijn elektronische handel.

Inmiddels is de implementatie van richtlijn 97/7/EG afgerond: in februari 2001 treedt de wet 'Bescherming van de consument bij op afstand gesloten overeenkomsten' in werking (*Stb.* 2000, 617). Het Ministerie van Justitie heeft op het Internet een zogenaamde 'factsheet' geplaatst, met nadere informatie over de belangrijkste kenmerken van de wet.³

Begin januari 2001 ging de Ministerraad akkoord met het voornemen om virtuele kinderporno strafbaar te stellen via het wetsvoorstel partiële herziening van de zedelijkheidswetgeving binnen het Wetboek van Strafrecht.⁴ Voor de vervolging en berechting van kinderpornografie zal het niet langer noodzakelijk zijn te bewijzen dat een kind daadwerkelijk betrokken was bij de vervaardiging van kinderpornografie. Ook het vervaardigen van kinderporno via digitale montage wordt strafbaar. Met de wetswijziging sluit de Nederlandse regering aan bij het ontwerpverdrag van de Raad van Europa inzake 'Cybercrime' (zie hierna).

Internationaal

De Raad van Europa presenteerde op 22 december 2000 een nieuwe versie van het ontwerp Verdrag inzake Cybercrime (tekst beschikbaar via: <http://conventions.coe.int/treaty/EN/projects/cybercrime25.htm>). Met het Verdrag krijgen nationale opsporingsinstanties vergaande bevoegdheden bij het traceren en aanpakken van criminele activiteiten op het Internet. Juist vanwege deze nieuwe bevoegdheden zijn de ontwerptek-

1 Zie hierover het persbericht van het Ministerie van Algemene Zaken, *Wettelijke erkenning voor de elektronische handtekening in het civiele recht*. Beschikbaar via <http://www.minaz.nl/data/976884536.pdf>.

2 <http://www.civics.com/content/761-final.pdf>.

3 http://www.minjust.nl/a_beleid/fact/e-commerce.htm.

4 *Kamerstukken II 2000/2001*, 26690, nr. 9. <http://recht.nl/rg/internetrecht/doc/KST26690-9.pdf>.

sten inmiddels sterk bekritiseerd door organisaties die voor privacy en vrijheid van meningsuiting opkomen. Zie ook het debat in het Nederlandse parlement hierover: *Kamerstukken II* 2000/2001, 23 530, nr. 45.

Europees Commissaris Liikanen maakte medio september 2000 bekend dat ook de Europese Commissie nadere maatregelen zal gaan treffen voor de aanpak van Cybercrime. Hij refereerde hierbij specifiek aan kinderpornografie, racistische propaganda, hacking, het verspreiden van virussen en elektronische fraude.

In verband met de internationale dimensie van computercriminaliteit, kan nog worden gewezen op het verslag van de vaste Commissie voor Justitie inzake het wetsvoorstel Computercriminaliteit II. Daarbij wordt gerefereerd aan de zorgen die vanuit het College van Procureurs zijn geuit inzake de Nederlandse rechtsmacht bij de aanpak van grensoverschrijdende computercriminaliteit. Volgens het College vormt de problematiek van de rechtsmacht de achilleshiel van het wetsvoorstel Computercriminaliteit II (*Kamerstukken II* 2000/2001, 26 671 nr. 6).

Begin december 2000, stelde de Europese Unie na maanden van moeizame onderhandelingen eindelijk de Verordening betreffende rechtsmacht vast. De Verordening vervangt het Verdrag van Brussel en bevat onder meer nieuwe regels inzake de internationaal bevoegde rechter (dus niet het toepasselijk recht, zoals in enkele krantenberichten werd gesuggereerd) bij geschillen naar aanleiding van een internationale transactie via het Internet. Overigens blijven de oude (in een Internetomgeving niet werkbare) regels van het Verdrag van Brussel wel van toepassing voor de landen die een voorbehoud hebben gemaakt op de titel van het EG-Verdrag waarop de Verordening is gebaseerd (Denemarken, het Verenigd Koninkrijk en Ierland).

Ook de Europese Commissie gebruikt het Internet als instrument om geïnteresseerden mee te laten praten over nieuw te introduceren regels. Zo kon men, mede op basis van een op de site geplaatste studie, tot 15 december 2000 reageren op het voornemen van de Commissie inzake de octrooieerbaarheid van computerprogrammatuur.⁵

Jurisprudentie

Nationaal

Het Amsterdamse gerechtshof sprak Internet-provider XS4All ook in hoger beroep vrij in de reeds uit 1997 stammende aftap-zaak. Destijds werd door justitie geëist dat de provider een tap plaatste. XS4All stelde dat een Internet-provider niet verantwoordelijk is voor hetgeen haar klanten via haar systemen communiceerden en ze derhalve ook niet behoefde mee te werken aan het aftappen van deze communicatie zonder bevel daartoe van de rechter-commissaris. XS4All werd destijds en nu dus wederom in het gelijk gesteld.⁶

Begin december 2000 veroordeelde de politierechter in Arnhem een Internet-gebruiker wegens het verspreiden via Internet van racistische uitslatingen. De veroordeelde heeft inmiddels hoger beroep ingesteld.⁷

De domeinnaamtwisten bezorgen de Nederlandse rechtbanken en inmiddels ook gerechtshoven overuren. Zo vorderde de Staat der Nederlanden dat de Digitale Advocaat het gebruik staakt van de domeinnamen troonrede.nl, prinsjesdag.nl, regering.nl en miljoenennota.nl omdat deze laatste hiermee onrechtmatig zou handelen. De rechtbank Amsterdam stelde de Staat in het gelijk (beschikbaar via rechtspraak.nl, ELRO-nr: AA7476). Ahold en welgeteld 67 andere eisers begonnen een procedure tegen de bekende 'domainnamegrabber' Namespace. Men vorderde conform het reglement voor Registratie van Domeinnamen van de Stichting Internet Domeinregistratie Nederland de overdracht van de door Namespace geregistreerde domeinnamen. Eisers meenden op deze domeinnamen aanspraak te kunnen maken op grond van hun merkenrechten dan wel hun rechten op de handelsnaam. De rechter in kort geding wees de vordering van de meerderheid van de eisers toe (beschikbaar via rechtspraak.nl, ELRO-nr. AA 7494). Begin 2001 kreeg de Staat opnieuw gelijk, ditmaal in een procedure inzake de domeinnaam ministers.nl. Ook de gerechtshoven buigen zich over de problematiek. Zo diende in 2000 onder meer het hoger beroep in de zaak Beursplein5. Zie tevens: <http://www.domeinnaam-jurisprudentie.nl>.

Overigens maakt ook de WIPO overuren bij

5 Zie: http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/indprop/indprop/softpaten.htm.

6 Informatie en de uitspraak zijn beschikbaar via: <http://www.xs4all.nl/nieuws/overzicht/tap141200.html>.

7 Zie: <http://www.parool.nl/actueel/lunchnieuws/355030470.html>.

het beoordelen van — in dit geval internationale — domeinnaamgeschillen. Niet alleen bedrijven spannen bij de WIPO een procedure aan op basis van hun vermeende rechten op een domeinnaam. Ook bekende personen menen rechten te kunnen doen gelden op hun naam. Zo eisten onder meer Madonna en Sting de teruggave van hun naam. De eerstgenoemde kreeg hem terug. Sting opvallend genoeg echter niet. Het inmiddels enorme aantal WIPO uitspraken is te vinden via: <http://arbiter.wipo.int/domains/decisions/>.

Internationaal

In Frankrijk heeft de Internet-veiling van Yahoo! na een maandenlange procedure het onderspit moeten delven in de rechtszaak die het Internationaal Verbond tegen Racisme en Antisemitisme (Licra) tegen de veiling had aangespannen. Via de veiling konden Internetters diverse nazi-memorabilia, waaronder het boek *Mein Kampf*, verkrijgen. Nadat de rechter diverse deskundigen had geraadpleegd, oordeelde ze dat Yahoo! de betreffende veiling/pagina's moest blokkeren voor Franse Internetgebruikers. In-

middels heeft Yahoo! aangekondigd nazi- en rechts-extremistisch materiaal op zijn veilingssites in de ban te doen. Wel gaat het Internetbedrijf proberen via een rechtbank in San José de Franse uitspraak nietig te laten verklaren omdat het bedrijf stelt het materiaal onder het Amerikaanse recht aan te bieden. Aldus had de Franse rechter het oordeel moeten baseren op Amerikaans recht (wat de betreffende activiteiten wel toelaat) en niet op het strengere Frans recht, hetgeen nu is gebeurd. Zie voor de uitspraak: <http://www.lapres.net/html/yahen11.html> (Engelstalig).

Literatuur

- E.J. Koops, J.E.J. Prins, H. Hijmans (eds.), *ICT Law and Internationalisation. A Survey of Government Views*. Kluwer Law International, The Hague/London/Boston, ISBN 90-411-1505-6, p. 212;
- Registratiekamer, *Goed werken in netwerken — Regels voor controle op e-mail en internetgebruik van werknemers* (http://www.registratiekamer.nl/bis/top_1_5_35_18.html).